

Otázka: Vliv výživy na kolikové onemocnění u koní

Předmět: Chov zvířat a veterinářství

Přidal(a): Alzbetaaa

1) Zásady krmení koní

K hlavním zásadám patří přesnost a pravidelnost doby krmení, dospělého koně krmit 3 krát denně, minimální doba krmení nesmí být kratší než 2 hodiny před započítáním práce. Zkrmovat čistá, nezkažená, zdravotně a dieteticky nezávadná krmiva. Udržovat čistotu krmných zařízení a neposlední řadě nezapomenout napájet koně zásadně před krmením (Stupka a kol. 2010).

2) Krmná dávka

Hlavními krmivy pro koně jsou objemná statková krmiva, kvalitní luční seno, popř. zelená píce v pastevním období a jadrným krmivem je tradičně oves (nejlépe čerstvě namačkaný). Nezbytný je také dostatek kvalitní pitné odražené vody v množství 20 - 40 l denně (Stupka a kol. 2010).

Mezi chovateli a majiteli koní se najdou ještě tací, kteří uznávají klasickou vojenskou míru krmné dávky, tedy 4 kg sena, 4 kg ovsa, 4 kg slámy. V současné době výživa koní rozlišuje již krmení dle kategorie (hříbat, klisen, březích klisen, hřebců a tažných koní) a také přihlíží k zátěži pro kterou je kůň určen (lehkou, střední a těžkou).

Příklad krmné dávky si může názorně ukázat, bereme v úvahu koně o váze 600 kg: 5 - 6 kg sena, 2 - 3 kg slámy, 1 - 2 kg plev a 1 - 1,5 kg ovsa.

3) Kolika

Kolika je specifickým neinfekčním onemocněním trávicího ústrojí, která vzniká nejčastěji v důsledku nesprávné výživy (jak kvalitativní tak i kvantitativním nedostatkem či přebytkem živin, vitamínů, minerálních látek, zdravotní závadnost krmiv a špatnou skladbou krmiv). Kolika patří mezi nejrozšířenější a nejznámější onemocnění koní (Dušek 2000). Koliky mohou být pravé a nepravé. Pravé koliky postihují trávicí ústrojí. Klinicky se projevují různě intenzivními bolestmi a křečemi (Dušek 2000). U nepravých kolik se nemusí jednat o onemocnění střev spojenou s bolestí v břišní části, ale může se jednat o poškození ledvin, ucpání jícnu a křečí svaloviny močového měchýře (Ende et Isenbügel 2006).

4.1) Příznaky

Příznaky mírné bolesti jsou apatie, nechutenství, neklid a ležení. Mezi střední bolesti patří kopání po břicho, snaha o válení, neustále lehání a vstávání. Silné příznaky doprovází silné pocení a křeče. Dále zesílení nebo naopak nepřítomnost střevní peristaltiky, změna zabarvení sliznic, dehydratace, nadměrné či nedostatečné až zastavené kálení (Švehlová 2007).

4.2) Vliv výživy na kolikové onemocnění

V zásadě se nedoporučuje krmit více, jak 2 gramy sacharidů na 1 kg živé hmotnosti na jedno krmení, u koní náchylných, ke kolikám dokonce až o polovinu méně. Studie ukazují, že **koně konzumující nad 2,5 kg obilovin denně mají až 5x vyšší riziko rozvoje kolikového stavu**. Při vyšším množství totiž hrozí, že sacharidy a cukry nebudou stráveny enzymaticky v tenkém střevě, ale že doputují až do tlustého a slepého střeva, kde podlehnou rapidní fermentaci. Ta vede ke změně pH prostředí, nerovnováze v mikrobiálním osazení střeva – sníží se poměr žádoucích bakterií fermentujících vlákninu ve prospěch streptokoků a laktobacilů. Díky tomu se sníží stravitelnost vlákniny, mění se propustnost střevní stěny, snižuje se hydratace zažítiny, narušuje se pohyblivost střeva, zvyšuje se plynatost a vznikají další problémy vedoucí ke kolikovým stavům. Mezi jednotlivými typy jadrných krmiv není jen rozdíl v množství škrobu, ale také v jeho stravitelnosti. Zatímco u dávky 300 gramů škrobu na 100 kg živé hmotnosti zvířete podaného ve formě ovsa se u běžného zdravého koně všechno stráví v tenkém střevě (přes 3 kg ovsa pro koně 500 kg), u ječmene ho 20 % unikne do střeva tlustého (pod 3 kg) a u kukuřice dokonce 34 % (méně než půl kila). Dalším problémem u koní náchylných ke kolice je nadměrné množství nestravitelné vlákniny (lignin a částečně i celulóza), která může vést k ucpání zažívacího traktu. Zatímco vojtěška je vhodným krmivem u koní s žaludečními vředy, v zadní části zažívacího traktu její nadměrné krmení může vést k formování

enterolitů, protože má vysoký obsah minerálů.

4.3) Diabetická prevence kolik

U koní trpících kolikovými stavy je nutný neomezený přístup k pitné vodě a pozvolné změny krmné dávky, přičemž změny ve složení a kvalitě sena jsou ještě rizikovější, nejkritičtějších je prvních 14 dní. Správný postup je zvyšovat množství nového krmiva po 25% každé 2 – 3 dny. Ideální je opět neomezený přístup k pastvě, která snižuje riziko kolik až 3x (Bečvářová 2009)

5) Závěr

Závěrem bych shrnula pár hlavních bodů. Nejdůležitější je krmení pouze kvalitního a čerstvého krmiva. Preventivně by měl kůň dostávat, alespoň 1x týdně 100 g lněného semínka (působící proti zácpě), mrkve či jablka. Neměli bychom zapomenout na pravidelné odčervení. Neměli bychom dělat náhlou změnu složení krmné dávky, musíme zajistit dostatek vody. A nakonec náchylnější koně krmit 4 – 5 denně.

6) Citace

Bečvářová, Iveta. Výživa koní. [přednáška]. Brno: VFU, 5. prosince 2009

Dušek a kol. Chov koní. 2. vyd. Praha: Brázda. 2007

Ende et. Isenbügel. Péče o zdraví koně. 1. vyd. Praha: Brázda. 2006.

Stupka a kol. (2010): Chov zvířat. Praha. Powerprint